

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1646/23
18.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., чији је заједнички пуномоћник Пеђа Милосављевић, адвокат из Београда, ул. Здравка Јовановића бр. 56/3, против туженог ИИ из ..., чији је пуномоћник Драган Субашић, адвокат из Београда, ул. Др Александра Костића бр. 4, ради дуга, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 3772/17 од 21.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 18.9. 2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог ИИ и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 3772/17 од 21.10.2022. године, у ставу првом изреке, алинеје 1, 2, 3, 5, 10 и 13 и решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 3772/17 од 21.10.2022. године, у ставу првом изреке, алинеја 11, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован тужбени захтев тужиле ЕЕ, којим је тражила да се обавезе тужени ИИ, да јој на име дуга исплати износ од 14.550 евра, са каматом по стопи Европске централне банке почев од 14.5.2009. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до коначне исплате, са законском затезном каматом, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, **као неоснован.**

Образложење

Изреком побијане пресуде Вишег суда у Београду П 3772/17 од 21.10.2022. године, у ставу првом изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца и обавезан је тужени да на име дуга исплати : 1) тужилци ББ износ од 40.000 евра са каматом по стопи Европске централне банке почев од 28.4.2009. године до 24.12.2012 . године, а од 25.12.2012. године па до коначне исплате, са законском затезном каматом, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења; 2) тужиоцу АА износ од 10.000 евра са каматом по стопи Европске

пријема писменог отправака пресуде, под претњом принудног извршења; 13) тужиљи ЖЖ износ од 11.880 евра са каматом по стопи Европске централне банке почев од 19.2.2009. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до коначне исплате, са законском затезном каматом, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, под претњом принудног извршења и 14) тужиоцу 33 износ од 14.600 евра са каматом по стопи Европске централне банке почев од 2.2.2009. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до коначне исплате, са законском затезном каматом, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље ЖЖ којим је тражила да се обавезе тужени ИИ да јој на име дуга исплати износ од 19.170 евра, са законском затезном каматом почев од 19.12.2008. године, до коначне исплате, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу за исплату камате на досуђене износе и то тужиљи ББ почев од 27.10.2008. године до 27.4.2009. године, тужиоцу АА почев од 22.9.2008. године до 20.3.2009. године и почев од 23.12.2008. године до 22.3.2009. године, тужиоцу ВВ почев од 08.12.2008. године до 7.6.2009. године и од 12.12.2008. године до 12.6.2009. године, тужиоцу ГГ почев од 12.9.2008. године до 12.3.2009. године и од 21.7.2008. године до 19.1.2009. године, тужиоцу ДД почев од 22.12.2008. године до 21.6.2009. године и од 9.12.2008. године до 6.6.2009. године, тужиоцу ЂЂ почев од 4.9.2008. године до 2.3.2009. године, тужиљи ЕЕ почев од 13.11.2008. године до 13.5.2009. године и од 13.11.2008. године до 13.05.2009. године, тужиљи ЖЖ почев од 22.8.2008. године до 18.2.2009. године и тужиоцу 33 почев од 4.8.2008. године до 1.2.2009. године. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.575.800,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Против ове пресуде и то одлука садржаних у ставу првом изреке - алинеје 1, 2, 3, 5, 10, 11 и 13 и става четвртог изреке, тужени је благовремено изјавио жалбу, побијајући је из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, као ни битна повреда одредаба поступка из тачке 12 истог члана, на коју се неосновано жалбом туженог указује, с обзиром на то да је првостепени суд за своју одлуку дао јасне разлоге о одлучним чињеницама, па се правилност и законитост исте могу са сигурношћу испитати.

Према чињеничним наводима тужбе и стању у списима, ИИ, овде тужени, био је оснивач и заступник Предузећа за трговину и пружање услуга „...“ ..., које је основано 24.1.1995. године. Тужиоци, односно њихови правни претходници су, у својству

зајмодаваца, закључили уговоре о зајму са туженим ИИ, као зајмопримцем, уз посредовање фирме... У закљученим уговорима о зајму уговорено је да зајмодавци дају зајмопримцу на зајам одређени новчани износ, изражен у валути евро, у динарској противвредности, са каматом од 3% месечно, под условом да исти буде враћен до уговору означеног рока, док је зајмопримац (тужени) у свему прихватио уговорне обавезе, односно да у уговореном року, посредовањем ..., исплати зајмодавцима дуг према уговореној динамици и у појединачним месечним износима прецизно одређеним у сваком од уговора, да има право да уговорени дуг врати и раније, а да уговорену месечну рату исплати за започети месец, као и да трошкове таксе и евентуалне пореске обавезе сноси зајмопримац у целини. Тужиоци АА и ББ, у својству зајмодаваца, са туженим у својству зајмопримца, закључили су три уговора о зајму и то 27.10.2008. године на износ од 40.000,00 евра у динарској противвредности, са 3% месечне камате и роком враћања најкасније до 27.4.2009. године, са обавезом враћања позајмљеног новчаног износа у пет рата, по 1.200 евра месечно и износа од 41.200 евра у динарској противвредности дана 27.4.2009. године. Дана 22.9.2008. године, тужиоци АА и ББ су са туженим закључили уговор о зајму на износ од 10.000 евра у динарској противвредности, са каматом од 3% месечно, и роком враћања најкасније до 20.3.2009. године, са обавезом враћања позајмљеног износа у пет рата по 300 евра месечно и износа од 10.300 евра дана 20.3.2009. године. Дана 23.12.2008. године закључен је између истих лица уговор о зајму на износ од 20.000 евра у динарској противвредности, са каматом од 3% месечно и роком враћања до 22.3.2009. године, са обавезом враћања позајмљеног износа у две месечне рате од по 600 евра и износа од 20.600 евра дана 22.3.2009. године. Уговор о зајму од 27.10.2008. године потписала је ББ, овде тужила и на истом се налази факсимил потписа туженог и печат Предузећа за трговину и пружање услуга ... На уговорима о зајму од 22.9.2008. године и 23.12.2008. године, налазе се потписи АА, овде тужиоца, факсимил туженог и печат Предузећа за трговину и пружање услуга ... Тужилац ВВ је у својству зајмодаваца, са туженим ИИ, у својству зајмопримца, закључио уговор о зајму дана 12.12.2008. године, на износ од 6.000 евра у динарској противвредности, са 3% месечне камате и обавезом враћања позајмљеног износа у пет рата, по 180 евра месечно и износа од 6.180 евра дана 12.6.2009. године. Правни претходник тужиоца ЂЂ, сада пок. ЈЈ је дана 4.9.2008. године са туженим закључио уговор о зајму дана на износ од 34.000 евра у динарској противвредности, са 3% месечне камате и обавезом враћања позајмљеног износа у пет рата, по 1.020 евра месечно и износа од 35.020 евра дана 2.3.2009. године. Уговорено је и да зајмодавац своја права и обавезе дефинисане уговором пренеси на ЂЂ, овде тужиоца. Сада пок. ЈЈ три пута је подигао камату по овом уговору у износу од по 1.020 евра. Допунским решењем Првог основног суда у Београду О 3960/12 од 27.3.2012. године, за наследника накнадно пронађене заоставштине пок. ЈЈ, преминулог 12.9.2011. године, коју чине, између осталог права и обавезе према уговору о зајму закљученог дана 4.9.2008. године између ЈЈ, као зајмодаваца и ИИ, као зајмопримца, оглашен је ЂЂ, овде тужилац, син оставиоца. Уговор о зајму од 4.9.2008. године потписали су сада пок. ЈЈ, а на истом се налази факсимил потписа туженог и печат ... КК, у својству зајмодаваца је са туженим у својству зајмопримца, закључила уговор о зајму дана 13.11.2018. године, на износ од 15.000 евра у динарској противвредности, са 3% месечне камате и обавезом враћања позајмљеног износа у пет рата, по 450 евра месечно и износа од 15.450 евра дана 13.5.2009. године. Овим уговором предвиђено је да зајмодавац своја права и обавезе пренеси на ЕЕ, овде тужилу, а уговор садржи факсимил потписа туженог, потпис КК, у чије име је уговор потписала ЕЕ и печат ... Тужила ЕЕ је по уговору о

зајму закљученом на износ од 15.000 евра подигла камату у износу од 450 евра. Потписала се на предметном уговору у име КК, која је и уговорна страна, јер ју је на то КК овластила, с тим што нису имале посебно пуномоћје. Тужилца ЖЖ је у својству зајмодавца, са туженим у својству зајмопримца, закључила уговор о зајму дана 22.8.2008. године, на износ од 13.500 евра у динарској противвредности, са 3% месечне камате и обавезом враћања позајмљеног износа у пет рата, по 405 евра месечно и износа од 13.905 евра дана 18.2.2009. године. Овај уговор потписала је тужилца лично, а на истом се налази и факсимил потписа туженог и печат ... Решењем Привредног суда у Београду Ст бр. 3442/11 од 25.1.2012. године, отворен је стечајни поступак над стечајним дужником ... и позвани су сви повериоци да своја обезбеђена и необезбеђена потраживања пријаве у року од 90 дана од дана објављивања огласа о отварању стечајног поступка у "Сл. гласнику РС". Повериоци, овде тужиоци, АА, ББ, ВВ, ГГ, ЕЕ и ЖЖ, пријавили су своја потраживања након истека рока од 90 дана, па им је решењем стечајног судије, свакоме понаособ, наложено да предујме трошкове за одржавње допунског испитног рочишта. Међутим, како исти нису поступили по решењу стечајног судије, нису се стекли услови за одржавње допунског испитног рочишта.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је најпре оценио истакнути приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца ЂЂ и оценио да је исти неоснован, позивајући се на одредбу члана 145 Закона о облигационим односима. Наиме, по схватању првостепеног суда, право тужиоца да од туженог захтева исплату позајмљеног новца произилази из тога што је тужиочев отац, као зајмодавац, своја права и обавезе дефинисане тим уговором уступио тужиоцу и то уз престанак туженог, као зајмопримца. Осим тога, допунским оставинским решењем тужилац је проглашен за наследника накнадно пронађене заоставштине пок. ЈЈ, коју између осталог чине права и обавезе према уговору о зајму закљученом дана 4.9.2008. године, па је и као законски наследник активно легитимисан у овом спору.

Првостепени суд је оценио и истакнути приговор недостатка пасивне легитимације туженог и закључио да је исти неоснован. Ово из разлога што је током поступка неспорно утврђено да су тужиоци, односно њихови правни претходници, као зајмодавци, закључили уговоре о зајму са туженим ИИ, уз посредовање фирме ..., због чега су без утицаја наводи туженог да ниједан уговор није лично потписао, већ да је само стављен факсимил његовог потписа. Ово нарочито имајући у виду да је уговор о зајму неформалан уговор према Закону о облигационим односима, за који није обавезна посебна форма, а тужени је у датом исказу потврдио да је закључивао уговоре са тужиоцима, који су новац на име зајма предавали не само запосленима у предузећу туженог, већ и туженом лично.

Одлучујући о тужбеном захтеву, првостепени суд је оценио да је тужени у обавези да тужиоцима исплати дуг, на основу одредби чланова 557 и 562 став 1 Закона о облигационим односима, с обзиром на то да није вратио тужиоцима износе главног дуга, нити уговорене рате на име камате по основу закључених уговора о зајму. Досуђујући износе главног дуга, првостепени суд се кретао у границама постављених тужбених захтева, утврдивши износе главног дуга по основу уговорених износа, умањених за извршене исплате, па је одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде.

Одлучујући о камати на досуђене износе, првостепени суд је оценио да се ради о дугу који према члану 324 став 1 Закона о облигационим односима доспева када је према сваком појединачно закљученом уговору о зајму, сваком од зајмодаваца тужени био дужан да врати главницу позајмице и од тог тренутка тужиоцима, сходно одредби члана 277 Закона о облигационим односима, припада право на камату. Имајући у виду чињеницу да се до момента ступања на снагу Закона о затезној камати 25.12.2012. године, на страна средства у еврима плаћала камата по стопи коју утврђује Централна европска банка, првостепени суд је преформулисао постављени захтев да би га учинио јасним, односно извршивим, па је обавезао туженог да на износ главног дуга за период доспелости сваког појединачног уговора о зајму за тужиоца до дана 24.12.2012. године плати камату која се обрачунава према каматој стопи коју прописује Централна европска банка а од 25.12.2012. године, као дана ступања на снагу Закона о затезној камати па до исплате, законску затезну камату. С тим у вези, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев на досуђене износе дуга за период од истицања захтева за камату до дана доспелости, односно до дана када је према уговорима о зајму тужени био дужан да врати главницу позајмице, од ког тренутка им и припада право на камату, те донео одлуку као у ставу трећем изреке побијане пресуде.

Одлуку о трошковима поступка суд је донео применом одредби чл. 150, 153 став 1, 154 и 163 ЗПП, па је обавезао туженог да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Дате разлоге првостепеног суда у потврђујућем делу одлуке као правилне, аргументоване и на закону засноване, прихвата и овај суд, као другостепени.

Наиме, одредбом члана 26 Закона о облигационим односима прописано је да је уговор закључен када су се уговорне стране сагласиле о битним састојцима уговора.

Одредбом члана 67 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да закључење уговора не подлеже никаквој форми, осим ако је законом друкчије одређено.

Одредбом члана 557 Закона о облигационим односима прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета, док је одредбом члана 558 став 1 истог Закона прописано да се зајмопримац може обавезати да уз главницу дугује и камату.

Из предметних уговора несумњиво произлази да су тужиоци дали туженом на зајам одређене новчане износе, уз обавезу да их он врати, са каматом, у уговореним роковима. Како се ради о уговорима о зајму, није било обавезно да буду закључени у писаној форми, па је с тога ирелевантно то што се на уговорима налази факсимил туженог, а не његов потпис, с обзиром на то да је тужени предметне новчане износе који су му дати на зајам несумњиво примио, а своју обавезу враћања зајма није испунио, због чега је у обавези да поред износа главног дуга тужиоцима плати и законску затезну камату. Како се ради о новчаној обавези која гласи на плаћање у иностраној валути, то је првостепени суд правилно применио одредбу члана 395 Закона о

облигационим односима, која предвиђа да се у том случају испуњење обавезе може захтевати у домаћем новцу, према курсу који је важио у тренутку испуњења обавеза. Дакле, правилно је првостепени суд закључио да тужиоцима припада камата по стопи коју утврђује Европска централна банка почев од првог наредног дана од истека рока уговореног уговором о зајму па до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године, када је на снагу ступио Закон о затезној камати, па до исплате, камата прописана тим законом.

Неосновани су жалбени наводи туженог да су уговори о зајму од 27.10.2008. године, 22.9.2008. године и 23.12.2008. године (став први изреке побијане пресуде, алинеје 1, 2 и 3) ништави, јер нису потписани од стране свих лица која су наведена као уговорне стране. Ово из разлога што је у Уговору о зајму од 27.10.2008. године, уговарач, односно зајмодавац ББ, која је уговор својеручно потписала, док је АА само формално означен као уговорна страна, иако није учествовао у закључењу уговора, па у односу на њега уговор и не производи правно дејство. Такође, код Уговора о зајму од 22.9.2008. године и 23.12.2008. године уговарач, односно зајмодавац је АА, који је уговоре и потписао, док је ББ само формално означена као уговорна страна и није сауговарач у овом уговору. С тога је правилно првостепени суд поступио када је туженог обавезао да дуг по основу Уговора о зајму закљученог дана 27.10.2008. године, исплати ББ, а дугове по основу Уговора о зајму од 22.9.2008. године и 23.12.2008. године АА.

Неосновани су и жалбени наводи туженог у погледу Уговора који је тужилац ВВ закључио са туженим дана 12.12.2008. године, а за који тврди да износ од 6.000 евра који је дат на зајам представља камату коју је тужилац наплатио из претходног уговора. Ово из разлога што Уговор о зајму од 12.12.2008. године постоји као засебан уговор у односу на Уговор о зајму који су исте уговорне стране претходно закључиле 8.12.2008. године и тужилац није дужан да доказује одакле потиче новац који је дао на зајам по новом уговору, док тужени, сходно одредби члана 231 Закона о парничном поступку, није доказао да је тужилац евентуално наплатио камату из претходног уговора, нити то проистиче из садржине уговора о зајму од 12.12.2008. године.

И наводи туженог у жалби у погледу недостатка активне легитимације на страни сада пок. ЈЈ, правног претходника ЋЋ, неосновани су. Ово из разлога што је сада пок. ЈЈ са туженим закључио Уговор о зајму дана 4.9.2008. године и исти је потписао, а чињеница да је самим уговором своја права и обавезе пренео на сина ЋЋ није од значаја за његову активну легитимацију, с обзиром на то да није била испуњена форма у погледу уступања потраживања прописана одредбом члана 436 Закона о облигационим односима. Наиме, овом законском одредбом прописано је да поверилац може уговором закљученим са трећим пренети на овога своје потраживање, изузев оног чији је пренос забрањен законом, или које је везано за личност повериоца, или које се по својој природи противи преношењу на другога. У конкретном случају, сада пок. ЈЈ није закључио уговор са сином ЋЋ којим би му уступио потраживање, што значи да је све до своје смрти био активно легитимисан да од туженог потражује исплату дуга. Након смрти сада пок. ЈЈ, на тужиоца ЋЋ пренета су права и обавезе из уговора о зајму, како то произлази из правноснажног оставинског решења, па је он сада свакако легитимисан да потражује овај износ.

Неосновани су и жалбени наводи туженог у погледу Уговора о зајму који је

закључио са тужиљом ЖЖ дана 22.8.2008. године. Наиме, из предметног уговора несумњиво произилази да је тужилца, као зајмодавац, дала туженом, као зајмопримцу на зајам износ од 13.500 евра, па је ирелевантно од којих средстава је извршила давање зајма, јер је своју обавезу према туженом на наведени начин измирила, а тужени није пружио доказ да је тужилци новац дат на зајам вратио у уговореном року, због чега је у обавези да јој исплати главницу и камату. Такође, првостепени суд је узео у обзир да су већ наплаћени износи означени (штиклирани) у Уговору о зајму од 22.8.2008. године, због чега је износ главног дуга од 13.500 евра умањено за износ од 1.620 евра и правилно обавезао туженог да тужилци ЖЖ исплати преостали износ од 11.880 евра.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка с обзиром на то да је иста донета правилном применом одредби чланова 151, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, имајући у виду успех парничних странака у спору, а све одмерено према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења. На правилност ове одлуке није од утицаја преиначење пресуде, делимичним одбијањем захтева тужилце ЕЕ, с обзиром на то да је она и по основу другог уговора учествовала у спору и успела у свом захтеву, а одлучивање о делу захтева у односу на који је пресуда преиначена није изазвало посебне трошкове.

Како се ни осталим жалбеним наводима туженог не доводи у сумњу правилност и законитост ожалбене пресуде у потврђујућем делу, то је овај суд на основу одредбе члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом туженог указује да Уговор о зајму који је дана 13.11.2018. године закључио са КК не може производити правно дејство, јер је потписан од стране неовлашћеног лица. Наиме, у овом Уговору је као зајмодавац наведена КК, али је исти потписала ЕЕ, на коју је зајмодавац пренела своја права и обавезе. Чињеница је да законом није прописана обавезна форма за закључење уговора о зајму, али уговор о зајму треба да садржи својеручни потпис уговарача, с тим што исти може бити потписан и посредством овлашћеног пуномоћника. У конкретном случају, КК није овластила пуномоћјем тужилцу ЕЕ да уговор потпише у њено име, што је потврдила и тужилца ЕЕ приликом саслушања пред првостепеним судом, па према томе тужилца не може тражити исплату дуга по основу овог уговора. Осим тога, није била испуњена форма у погледу уступања потраживања прописана одредбом члана 436 Закона о облигационим односима, због чега тужилца ЕЕ не може бити активно легитимисана у погледу овог уговора о зајму.

Са изложеног, Апелациони суд је на основу одредбе члана 394 став 1 тачка 4 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом изреке ове пресуде.

С обзиром на исход жалбеног поступка, Апелациони суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, па је на основу одредбе члана 165 став 1 Закона о парничном поступку одлучио као у ставу трећем изреке ове пресуде. При томе, овај суд је имао у виду да је ожалбена пресуда делимично преиначена, али имајући у виду да је преиначење извршено само у односу на тужилцу ЕЕ и то само у односу на незнатни део потраживања, то учињено преиначење не оправдава досуђивање трошкова жалбеног поступка.

**Председник већа-судија
Светлана Павић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић